

23ste vergadering

Dinsdag 27 februari 1996

Aanvang 13.30 uur

Voorzitter: Tjeenk Willink

Tegenwoordig zijn 67 leden, te weten:

Baarda, Batenburg, De Beer, G. van den Berg, J.Th.J. van den Berg, Bierman, De Boer, Boorsma, Braks, Van den Broek-Laman Trip, Cohen, Dees, Van Dijk, Van Eekelen, Eversdijk, Ginjaar, Glastra van Loon, Glasz, Van Graafeiland, Grewel, Grol-Overling, De Haze Winkelman, Heijmans, Heijne Makkreel, Hendriks, Hessing, Van Heukelum, Hilarides, Hirsch Ballin, Hofstede, Holdijk, Jaarsma, Jurgens, Ketting, Korthals Altes, J. van Leeuwen, Lodewijks, Loudon, Luijten, Luimstra-Albeda, Lycklama à Nijeholt, Michiels van Kessenich-Hoogendam, Pit, Pitstra, Le Poole, Postma, Rongen, Roscam Abbing-Bos, Schoondergang-Horikx, Schuurman, Schuyer, Staal, Steenkamp, Stevens, Talsma, Tjeenk Willink, Tuinstra, Varekamp, Ter Veld, Veling, Verbeek, Werner, Wiegel, De Wit, W<itens, Van de Zandschulp en Zwerver,

en de heren Dijkstal, vice-minister-president, minister van Binnenlandse Zaken, Van Mierlo, vice-minister-president, minister van Buitenlandse Zaken, Voorhoeve, minister van Defensie, mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de heren Kohnstamm, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, Gmelich Meijling, staatssecretaris van Defensie, en mevrouw Terpstra, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer

mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

De Jager, wegens verblijf buitenslands, ook volgende week;

Van Gennip en Gelderblom-Lankhout, wegens verblijf buitenslands.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het eind van deze editie.)

De **voorzitter**: Aangezien voor verschillende verdragen die ter stilzwijgende goedkeuring zijn voorgelegd en voor algemene maatregelen van bestuur die zijn voorgehangen en gedrukt onder de nummers 24585, 24588, R1565, 24589, R1566, en 24590, R1567, de termijn is verstreken, stel ik vast, dat voor wat deze Kamer betreft aan uitdrukkelijke goedkeuring van deze verdragen respectievelijk AMvB's geen behoefte bestaat.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Regels inzake de verstrekking van subsidies door de minister van Economische Zaken (Kaderwet EZ-subsidies) (24416).**

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1996 (inclusief het onderdeel NAVO) (24400-X);**
- **Wijziging van hoofdstuk X (Ministerie van Defensie) van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 1994 (slotwet/rekening) (24305).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Van Leeuwen** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Naar het oordeel van de CDA-fractie staat de relatie tussen krijgsmacht en politiek opnieuw onder druk. Tot schade van beiden. Daarom moet dit thema nu wel aan de orde komen.

Van oudsher mag, naar de opvatting van het CDA, de instandhouding van een weliswaar ingetoomde, maar niettemin geloofwaardige defensie als een plicht van de overheid worden gezien. De overheid dient immers, ter handhaving en ter verdediging van het recht en de vrijheid en ter bescherming van het leven van de natie, te beschikken over een instrument dat in het uiterste geval deze verworvenheden kan afdwingen. De krijgsmacht derhalve als machtsmiddel, maar wel in een dienende functie, ter wille van het behoud van de vrede en van onze samenleving. Op basis van dit uitgangspunt mag van de overheid